

Ministerieel besluit tot voorlopige opheffing van de bescherming als monument en als stadsgezicht van een huis in Lokeren

Rechtsgronden

Dit besluit is gebaseerd op:

- het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.1, 3°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot delegatie van beslissingsbevoegdheden aan de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;
- het besluit van de Vlaamse Regering van 2 oktober 2019 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 8, §1, 2°.

Procedurestappen en vormvereisten

Dit besluit kwam tot stand volgens de procedurestappen en de vormvereisten, beschreven in het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.2.3 tot en met 6.2.5;

De volgende procedurestappen en vormvereisten zijn vervuld:

- de opheffing van de bescherming als monument en als stadsgezicht werd onderzocht;
- de bevindingen van het onderzoek zijn opgenomen in een opheffingsdossier;
- advies over de opheffing van de bescherming van het onroerend goed werd gevraagd aan de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed op 8 augustus 2023;
- de behandeling van het advies is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

Motivering

Het huis werd op 1 maart 1978 beschermd als monument en als stadsgezicht bij koninklijk besluit, omwille van de artistieke en historische erfgoedwaarden. Dit besluit werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 april 1978.

Het algemeen belang gevormd door de erfgoedwaarden wordt in de wetenschappelijke inventaris en het beschermings- en beheerdossier als volgt omschreven:

- de artistieke waarde:

Herenhuis van zeven traveeën en drie bouwlagen, afgedekt door een zadeldak (Vlaamse pannen) voorzien van twee dakkapellen met afgewolfd dakje. Bepleurde en geschilderde classicistische lijstgevel van 1784 (cartouche) met arduinen plint, rechthoekige vensters en korfboogpoort met geprofileerde omlijsting op neuten en versierde sluitsteen. De vensters van de begane grond bezitten latere lekdrempels en houten rolluikkasten; bovenvensters in rechthoekige geprofileerde dagkanten; op de bel-etage verdiepte borstweringen versierd met festoenen en aan elkaar verbonden en kruisende ringen. In het middenpaneel gedateerde rechthoekige cartouche

vastgehouden door twee handen en omgeven door een krans. Borstweringen van de bovenste bouwlaag eenvoudig versierd door een zwak verheven paneel met rechtgekante hoeken. Gevelbekroning door middel van gekorniste, gelede architraaf met vier hangmotieven op de penanten van de middentravee, een vlakke fries en een gekorniste kroonlijst met eierlijst. Zijgevels met aandaken;

- de historische waarde:
een huis met interieur en achterbouwen uit 1784.

In 1992 werd het complex gesloopt waarna de voorgevel in gewijzigde vorm werd heropgebouwd als schermgevel met erachter een nieuw gebouw met een gewijzigde vormgeving en functionaliteit.

Artikel 6.2.1, 3° van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 staat de gehele of gedeeltelijke wijziging of opheffing van een bescherming omwille van het algemeen belang toe. De parlementaire voorbereiding stelt daarbij het volgende: "door een wijzigende context kan het algemeen belang immers geëvolueerd zijn ten opzichte van het algemeen belang ten tijde van de bescherming".

In functie van een algemene evaluatie van het beschermd bestand in Vlaanderen die als doelstelling heeft om een dynamische selectie van de essentiële en representatieve getuigen van het leven in Vlaanderen te vrijwaren, wordt het beschermd erfgoed getoetst aan de hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde.

De evaluatie van het beschermde bestand in Vlaanderen is gebaseerd op:

- de erfgoedwaarde zoals vermeld in het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 2.1, 26°: de archeologische, architecturale, artistieke, culturele, esthetische, historische, industrieel-archeologische, technische, ruimtelijk-structurerende, sociale, stedenbouwkundige, volkskundige of wetenschappelijke waarde waaraan onroerende goederen [en de cultuurgooderen die er integrerend deel van uitmaken] hun huidige of toekomstige maatschappelijke betekenis ontleen;
- de vijf selectiecriteria die gehanteerd worden in functie van bescherming en die het afwegingskader vormen om het onroerend erfgoed te waarderen:
 - 1° zeldzaamheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed uitzonderlijk voorkomt in relatie met de geografische context, de historische context, het type of het oeuvre;
 - 2° herkenbaarheid: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een goed leesbare uitdrukking is van zijn oorspronkelijke functie, uitzicht of vormgeving, of van een belangrijke fase in de latere ontwikkeling daarvan;
 - 3° representativiteit: geeft aan in hoeverre het onroerend goed typerend is voor een geografische of historische context of een welbepaalde type of een bepaald oeuvre;
 - 4° ensemble: geeft aan in hoeverre het onroerend goed een sterke samenhang vertoont tussen de verschillende elementen;
 - 5° context: geeft aan in hoeverre er tussen het onroerend goed en zijn directe of ruimere omgeving een sterke visuele of inhoudelijke relatie is.

De evaluatie van de erfgoedwaarden van het huis Vrijheidsplein 20 in Lokeren op basis van de erfgoedwaarden en huidige criteria voor bescherming is als volgt:

1° zeldzaamheid: De sloop van het pand in 1992-1993 en de heropbouw van de gevel in gewijzigde vorm met erachter een volledige nieuwbouw schaadt de authenticiteit waardoor het gebouw geen zeldzaam voorbeeld is van een gebouw met bijgebouwen uit 1784. Zowel de architecturale, artistieke als de historische waarde van het hoofdgebouw, de achterbouwen en de interieurs zijn daardoor geschaad;

2° herkenbaarheid: De sloop van het pand in 1992-1993 en de heropbouw van de gevel in gewijzigde vorm met erachter een volledige nieuwbouw schaadt de authenticiteit waardoor het gebouw geen herkenbaar voorbeeld is van een classicistische gebouw met bijgebouwen uit 1784. Zowel de architecturale, artistieke als de historische waarde van het hoofdgebouw, de achterbouwen en de interieurs zijn daardoor geschaad;

3° representativiteit: De sloop van het pand in 1992-1993 en de heropbouw van de gevel in gewijzigde vorm met erachter een volledige nieuwbouw schaadt de authenticiteit van het pand waardoor het gebouw geen representatief voorbeeld is van een classicistisch gebouw met bijgebouwen uit 1784. Zowel de architecturale, artistieke als de historische waarde van het hoofdgebouw, de achterbouwen en de interieurs zijn daardoor geschaad;

4° ensemble: De sloop van het pand in 1992-1993 en de heropbouw van de gevel in gewijzigde vorm met erachter een volledige nieuwbouw schaadt de authenticiteit van het gebouw waardoor het geen voorbeeld is van een architecturaal, historisch en artistiek classicistische ensemble van een huis met bijgebouwen en interieurs;

5° context: Na de sloop van het pand is de gevel opnieuw opgetrokken in 1992-1993. De gevel fungeert als een beeldbepalend element binnen het beschermd stadsgezicht 'Stadskern Lokeren'. De gevel sluit nog steeds de zichtlijn vanuit de Roomstraat af. Samen met de tegenoverliggende rij eclectische herenhuizen, de monumenten en de beschermde gevels aan de noordzijde van het Vrijheidsplein draagt de gevel bij aan de historische context zoals beschermd als stadsgezicht in 1998.

De hedendaagse inzichten inzake erfgoedwaarde hebben geleid tot een gewijzigde context waarin de erfgoedwaarden onvoldoende zijn voor een bescherming van het huis Vrijheidsplein 20 in Lokeren als monument en stadsgezicht voor het hoofdgebouw, de bijgebouwen en de interieurs. De vrijwaring van de erfgoedwaarden middels een bescherming als monument voor het gebouw en stadsgezicht voor de omgeving, meer bepaald de open ruimte op het perceel, is niet langer vereist omwille van het algemeen belang.

De gevel ondersteunt nog steeds de historische en artistieke waarde van het Stadsgezicht 'Stadskern Lokeren' dat beschermd werd bij ministerieel besluit van 3 maart 1998. Die bescherming wordt niet opgeheven.

De bescherming van huis Vrijheidsplein 20 in Lokeren als monument en stadsgezicht, beschermd bij het koninklijk besluit van 1 maart 1978, wordt opgeheven omwille van het algemeen belang.

DE VLAAMSE MINISTER VAN FINANCIËN EN BEGROTING,
WONEN EN ONROEREND ERFGOED BESLUIT:

Artikel 1. Het koninklijk besluit van 1 maart 1978 tot bescherming van een huis als monument en haar onmiddellijke omgeving als stadsgezicht in Lokeren, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 april 1978, wordt voorlopig geheel opgeheven.

Art. 2. Het beschermde goed huis, Vrijheidsplein 20 te Lokeren waarvan de bescherming als monument voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met volgende kadastrale gegevens: Lokeren, vierde afdeling, sectie E, perceelnummer 1912E (deel) en 1912F (deel). Op het ogenblik van bescherming was het gebouw kadastraal bekend als Lokeren, sectie E, perceelnummer 1912C.

Het beschermde goed huis, Vrijheidsplein 20 te Lokeren met haar onmiddellijke omgeving waarvan de bescherming als stadsgezicht voorlopig wordt opgeheven, bevindt zich op de percelen met volgende kadastrale gegevens: Lokeren, vierde afdeling, sectie E, perceelnummer 1912E (deel) en 1912F (deel).

Het plan met de aflijning en de plaats van de aanplakking van het bericht over het openbaar onderzoek is opgenomen als bijlage bij dit besluit.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van het beschermde onroerend goed waarvan de bescherming voorlopig wordt opgeheven, wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Brussel, 16/10/23

De Vlaamse minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed,

Getekend door: Matthias Diependaele (Sig)
Getekend op: 2023-10-16 14:14:44 +02:00
Reden: ik keur dit document goed

Matthias DIEPENDAELE